

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2012

Hnutí DUHA Olomouc, červen 2013

Vážení přátelé,

předkládáme vám Výroční zprávu Hnutí DUHA Olomouc za rok 2012. Chtěli bychom vám touto cestou poděkovat za vaši přízeň a podporu také proto, že naše organizace v tomto roce oslavila 20. výročí od svého založení. Děkujeme i těm, kteří v roce 2012 využili našich služeb nebo se na nás obrátili se žádostí o radu. Budeme rádi, když nám svou přízeň zachováte i v roce následujícím a stanete se například našimi pravidelnými přispěvateli. I drobný finanční dar nám pomůže udržet a rozvíjet naše dosavadní úspěšné projekty v ochraně životního prostředí. Uvítáme také veškeré vaše připomínky a náměty. Pokud se o práci Hnutí DUHA Olomouc chcete dozvědět více, navštivte naše nové webové stránky – www.hnutiduha.cz/olomouc.

Hana Kovaříková,

koordinátorka Hnutí DUHA Olomouc

Co je Hnutí DUHA?

Hnutí DUHA Olomouc je jednou z jedenácti poboček celostátní ekologické organizace Hnutí DUHA. Místní skupina Olomouc má vlastní právní subjektivitu a samostatné financování. Naše působnost sahá kromě Olomouckého, také do Moravskoslezského a Zlínského kraje, zejména do oblasti CHKO Beskydy. Sídíme v Olomouci, šest zaměstnanců a desítky dobrovolníků však pracují decentralizovaně ve všech třech krajích.

Posláním Hnutí DUHA je prosazovat čisté a zdravé prostředí pro každodenní život. Chceme získávat lidi k účasti na změnách společnosti, které omezí znečištění a zajistí ochranu přírody i respekt k ekologickým limitům. Dobré výsledky naší práce tkví v důrazu na věcnost, přesnost a poctivost.

EKOLOGICKÁ PORADNA – CENNÉ RADY PRO KAŽDODENNÍ ŽIVOT

Chcete co nejšetrněji vést svoji domácnost? Nevíte, kde je možné odevzdat v Olomouci hliník? Neznáte ve svém okolí žádného ekologického zemědělce? Na tyto a mnohé další otázky vám odpoví ekoporadna v Olomouci, kterou zde Hnutí DUHA provozuje již od roku 2004. Kvalitu našich služeb zajišťuje členství v celorepublikové síti ekologických poraden STEP.

Ekoporadna v číslech (2012):

- **400 zodpovězených dotazů** veřejnosti
- **540 kg tenkostěnného hliníku** neskončilo na skládce, ale bylo odevzdáno v ekoporadně a následně zrecyklováno
- **1156 knižních titulů** s ekologickou tematikou k zapůjčení v ekoporadenské „Duhové knihovně“

Kontaktní osoba: Hana Kovaříková, ekoporadna@hnutiduha.cz

EKOLOGICKÉ LISTY

V roce 2012 jsme vydali pět čísel časopisu Ekologické listy a pět čísel Olomouckého Biozpravodaje. Oba tituly vydáváme na recyklovaném papíře formátu A4. Dohromady mají 12 stran.

Ekologické listy v číslech (2012):

- **12 stránek** časopisu na recyklovaném papíře vyšlo během roku **5x**
- **1500 výtisků** každého čísla bylo distribuováno na asi **100 míst** v Olomouci a okolí
- **více než 2500 unikátních návštěvníků** www.ekologickelisty.cz měsíčně.

Hlavním smyslem Ekologických listů zůstalo rozšiřování povědomí veřejnosti o souvislostech každodenního života s dopady na životní prostředí, o aktuálních kauzách a dění v Olomouci a Olomouckém kraji. Dále aktuální nabídka biopotravin a ekologické zemědělství ze všech úhlů pohledu.

Po vydání každého čísla byly na www.ekologickelisty.cz aktualizovány články, které se tak staly přístupné i mimoolomoucké veřejnosti. Se čtenáři jsme pravidelně komunikovali na facebooku.

Kontaktní osoba: Radka Spurná, ekologicke.listy@hnutiduha.cz

EKOLOGICKÁ VÝCHOVA

Hnutí DUHA Olomouc vytvořilo řadu speciálních výukových programů pro žáky a studenty základních a středních škol, v rámci kterých se snaží formovat jejich postoj k problémům životního prostředí. Programy jsou zaměřeny především na odpovědnou spotřebu (např. zemědělství, nakupování, obnovitelné zdroje energie) a na ochranu přírody. Kromě výukových programů pořádá ekologická organizace po domluvě také exkurze či besedy a přednášky na environmentální témata.

V roce 2012 zrealizovalo Hnutí DUHA Olomouc pro studenty olomouckého gymnázia Hejčín a jejich hosty z francouzského partnerského gymnázia exkurzi na téma ekologické zemědělství. Bližší spolupráci se podařilo navázat také s gymnáziem v Novém Jičíně, pro které Hnutí DUHA připravilo studijní materiály a zrealizovalo sérii přednášek na environmentální témata.

Oblíbený je také výukový program věnovaný velkým šelmám. V rámci něj se žáci dozvídají zajímavosti ze života velkých šelem a o jejich významu v naší přírodě. Výukové programy o velkých šelmách jsou realizovány hlavně ve Zlínském, Moravskoslezské kraji (částečně také v Jihomoravském, a to na gymnáziích v Brně).

Ekologická výchova v číslech:

- ⤴ Celkem **8 témat ekovýchovných programů** v nabídce
- ⤴ **5 aktivních lektorů**
- ⤴ **63 odučených programů** na školách
- ⤴ **1413 žákyň, žáků, studentek, studentů** se zúčastnilo našich programů

Kontaktní osoba: Josefa Volfová, josefa.volfova@hnutiduha.cz

OCHRANA VELKÝCH ŠELEM

Rys, vlk a medvěd se od druhé poloviny 20. století vracejí do naší přírody, především do oblasti Beskyd a Javorníků; početnější populace rysa žije také na Šumavě. Tyto velké šelmy jsou důležitými tzv. vrcholovými predátory, kteří v přírodě udržují rovnováhu mezi zvěří a lesní vegetací. Bohužel jejich návrat a poklidný život v českých horách stále zásadně ohrožují pytláci, negativní postoje veřejnosti a nová výstavba v místech jejich tradičních migračních tras.

V roce 2012 jsme proto v rámci projektu ochrany velkých šelem pokračovali v aktivitách na ochranu migračních koridorů, monitoringu výskytu velkých šelem a práci se specifickými cílovými skupinami (chovatelé, myslivci). Zahájili jsme projekt získaný díky podpoře veřejnosti v hlasování, který je kromě monitoringu zaměřen i na osvětové aktivity a praktickou ochranu migračních koridorů. Vydáním shrnujícího sborníku výsledků jsme také úspěšně ukončili projekt přeshraniční spolupráce se slovenskými kolegy.

MONITORING VÝSKYTU VELKÝCH ŠELEM V ROCE 2012:

2 odborné semináře o monitoringu velkých šelem jsme zorganizovali pro nové dobrovolníky vlčích hlídek, na kterých jsme proškolili celkem 57 zájemců; uspořádali jsme také 1 workshop o monitoringu a ochraně velkých šelem pro studenty z moravských univerzit.

170 dobrovolníků - účastníků vlčích hlídek se během celého roku zaměřovalo na sledování pobytočných znaků a případných známek nelegálního lovu velkých šelem v Beskydech.

47 společných vícedenních akcí vlčích hlídek následně proběhlo v beskydských horách.

526-ti pochůzkami v rámci společných akcí i mimo ně dobrovolníci monitorovali výskyt velkých šelem a dalších chráněných druhů. Díky tomu získali přes 400 dokladů o přítomnosti šelem v podobě jejich pobytočných znaků a 300 záznamů o výskytu jeřábka, vydry a dalších vzácných obyvatel beskydských lesů.

400 autentických [fotografií rysa](#) z fotopastí a **180 vzorků pro DNA** analýzy získali účastníci vlčích hlídek, pracovníci Hnutí DUHA a mapovatelé zapojení do československé spolupráce.

Nejméně na 35 místech našli dobrovolníci vlčích hlídek a pracovníci Hnutí DUHA pobytové znaky medvěda; podařilo se jej také 2x [zdokumentovat našimi fotopastmi](#).

130 výtisků odborné publikace „Velké šelmy a jejich migrační koridory v Západních Karpatech“ shrnující výsledky přeshraničního projektu jsme distribuovali k pracovníkům státní správy a dalších úřadů k využití pro jejich práci.

1. unikátní video rysa ostrovida se nám podařilo natočit na fotopast umístěnou v Javorníkách.

OSVĚTOVÁ A INFORMAČNÍ KAMPAŇ:

[41 výukových programů na základních a středních školách](#) a v obcích převážně v Beskydech celkem pro 1050 žáků

10 000 ks publikace Po stopách velkých šelem nejen v Beskydech a stejný počet publikace Po stopách velkých šelem nejen na Šumavě jsme vydali a distribuovali veřejnosti – místním obyvatelům a návštěvníkům Beskyd a Šumavy

10 000 ks dotisku brožury Migrační koridory – proč jsou důležité nejen pro velké šelmy jsme vydali a zdarma šířili na informačních stáncích, horských chatách v Beskydech, na besedách ve školách a dalším zájemcům

8 informačních stánků s tematikou velkých šelem pro veřejnost jsme organizovali na lidových slavnostech, poutích a jarmarcích v beskydských obcích

31 panelů putovní [výstavy „Soužití s velkými šelmami“](#) navštívilo **3 moravská města, kde ji zhlédly stovky návštěvníků**

4 [besedy spojené s promítáním](#) o velkých šelmách jsme uspořádali pro veřejnost, zúčastnilo se jich přes 100 zájemců

61 401 jedinečných návštěv zaznamenal webový portál www.selmy.cz díky pravidelně zveřejňovaným aktualitám

13 tiskových zpráv týkajících se velkých šelem a jejich ochrany jsme vydali a přes **50 popularizačních článků** nebo reportáží o velkých šelmách bylo zveřejněno v českých médiích

Zmírňování konfliktů s chovateli, komunikace s myslivci, jednání s úřady:

8 síťových elektrických ohradníků pro zapůjčení chovatelům ovcí jako prevence útoku velkých šelem na stáda ovcí v Beskydech; naši pracovníci [Poradny pro chovatele](#) poskytnuli také řadu konzultací chovatelům ohledně možností zabezpečení před velkými šelmami

Přes 30 osobních schůzek s beskydskými lesníky a myslivci k navázání spolupráce

osobní jednání a vyjádření ve správních řízeních směřující k ochraně migračních koridorů a biotopů velkých šelem

Kontaktní osoba: Miroslav Kutal, info@selmy.cz
Více info na: www.selmy.cz, www.svet-selem.cz

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

V roce 2012 jsme nadále odebírali mléko a výrobky z něj od ekologicky hospodařícího zemědělce pana Vacka z Opatovic u Hranic.

Září, měsíc biopotravin, zpestřil III.ročník BIOjarmarku.

Bioklub v roce 2012 v číslech:

- 292 l biomléka
- 15 kg biomásla
- 25 kg bio tvarohu
- 10 l podmáslí
- [125 kg ovoce](#)

Kontaktní osoba: Jana Kynclová, jana.kynclova@hnutiduha.cz

ODPADY

Díky podpoře ze Státního fondu ŽP pokračoval projekt „Realizace progresivních odpadových koncepcí v pilotních obcích“, navazující na dřívější úspěšnou spolupráci s obcemi převážně v Olomouckém kraji. V pěti zapojených obcích (Mořice, Kokory, Ústín, Ostopovice a Křtiny) a městě Šternberk připravujeme moderní způsoby nakládání s odpady šité na míru místním podmínkám. Jde zejména o pytlový sběr odpadů, kompostování a další postupy, které usnadní recyklaci, nezatíží rozpočet a jsou šetrné k životnímu prostředí. S infostánkem a programem pro děti jsme se zúčastnili rovněž slavnostního otevření sběrného dvora v Ostopovicích nebo mořických zahradních trhů. Pro starosty jsme připravili exkurzi po zajímavých řešeních odpadů v praxi a odborná setkání s přednáškami. Nechyběly ani nové informační materiály připravené přímo pro obce.

Kontaktní osoba: Hana Kovaříková, hana.kovarikova@hnutiduha.cz

ÚČAST V ROZHODOVACÍCH PROCESECH

V Olomouci jsme se zkontrolovali více jak **250 stromů** v rámci správních řízení, kde bylo požadováno jejich kácení.

Z řízení, kterých jsme se v loňském roce zúčastnili, připomeňme alespoň ta nejdůležitější:

Na počátku roku se Hnutí DUHA účastnilo správního řízení ke **kácení dřevin rostoucích v cenném biokoridoru kolem Mlýnského potoka v Olomouci**. Organizace rovněž upozorňovala na zdejší výskyt zvláště chráněných druhů živočichů. Kvůli kácení a zásahu do biotopu zvláště chráněných druhů Hnutí DUHA podalo také podnět na Českou inspekci životního prostředí. Stromy kolem toku byly skáceny kvůli výstavbě nové tramvajové tratě, jejíž vedení Hnutí DUHA opakovaně připomínkovalo. Zásadní výtkou bylo, že vedení tratě nebylo variantně posouzeno v procesu EIA. Na absenci variantního zpracování Hnutí DUHA upozornilo také švýcarské Ministerstvo financí, které je hlavním donátorem výstavby nové tramvajové tratě.

V roce 2012 pokračovalo řízení, které mělo rozhodnout o využití **bývalé lesní školky v Lošově v Olomouci**. Ta se v konceptu nového územního plánu změnila na stavební parcely. Developerský projekt však odmítali místní obyvatelé, odborníci i sousední obec Velká Bystřice. Hnutí DUHA v předchozích letech podalo podnět k zalesnění pozemku. Po dvou letech se případ dostal až k Ministerstvu zemědělství, které nakonec potvrdilo, že na lesním pozemku má růst les, nikoliv nový satelit.

Od června 2012 se Hnutí DUHA účastní řízení o **kácení stromů na takzvaném Olomouckém hradě**. Stavební úpravy bývalého letního kina a okolí si pravděpodobně vyžádají kácení několika desítek vzrostlých stromů. Ty jsou ale domovem pro chráněné druhy živočichů, například netopýry. Proto Hnutí DUHA prosadilo provedení biologického průzkumu, které probíhá až do července 2013. To by mělo posoudit výskyt zvláště chráněných druhů, ale také navrhnout systém kompenzačních opatření, které nahradí úkryty ve starých stromech.

Hnutí DUHA se v roce 2012 účastnilo několika **procesů EIA**, ve kterých byly posuzovány nejrůznější záměry z hlediska jejich vlivu na životní prostředí:

V Jeseníkách se například jednalo o **prodloužení a rekonstrukci stávající lanové dráhy** v nejcennějších částech chráněné krajinné oblasti a evropsky významné lokality **na Pradědu**. V květnu 2012 poslalo Hnutí DUHA vyjádření k závěrečnému posudku EIA, ve

kterém doporučilo tento záměr nerealizovat. Prodloužení lanovky by totiž znamenalo kácení unikátní horské smrčiny, ale také zvýšení turistického tlaku na alpínskou tundru, kterou obývá řada vzácných a chráněných druhů.

Jesenickou přírodu mohl také poškodit záměr **výstavby turistické chaty na Vřesové Studánce**, který by znamenal zásah do biotopu zvláště chráněných druhů a oblasti soustavy Natura 2000. Hnutí DUHA Olomouc se proto proti záměru vyjadřovalo již ve fázi oznámení EIA. Investor se nakonec rozhodl svůj záměr nerealizovat a oznámení stáhl.

Hnutí DUHA Olomouc se také v rámci dalšího procesu EIA podílí na připomínkování záměru výstavby **rychlostní silnice R49 v úseku Lípa - státní hranice ČR/SR**. Plánovaná silnice má protnout Vizovické vrchy a poškodí malebnou valašskou krajinu. Výrazně také zasáhne migrační trasy i život velkých šelem v oblasti navazující na CHKO Beskydy. Organizace proto ve svých vyjádřeních požaduje posouzení varianty, která by cenná území protínala v dlouhých tunelech a nepoškodila tolik zdejší přírodu a krajinu.

DALŠÍ AKTIVITY

Hnutí DUHA Olomouc zaslalo Evropské komisi znovu stížnost na **lov vlků na Slovensku**. Impulem bylo zahájení dalšího „regulačního odlovu“, při kterém bylo povoleno zastřelit 130 těchto vzácných zvířat. Hnutí DUHA ve svém podnětu upozorňuje Evropskou komisi na porušování mezinárodní legislativy a na fakt, že lov vlků na území sousedního státu omezuje jejich šíření i do ČR či Polska, kde jsou vlci celoročně chráněni.

V červnu 2012 se zástupci Hnutí DUHA Olomouc zúčastnili rockového festivalu Hudbou proti přehradě v **Nových Heřminovech**. Přišli tak podpořit místní občany vyjadřující svůj nesouhlas s výstavbou **přehrady**, která by zaplavila část obce. Přehrada má být součástí protipovodňových opatření, ale Hnutí DUHA a řada dalších odborníků upozorňují, že existují k přírodě šetrnější způsoby, které neznamenaají tak rozsáhlý zásah do krajiny. Alternativní protipovodňová opatření navíc nebyla posouzena v rámci procesu EIA – posuzování vliv na životní prostředí.

Pozornost jsme také věnovali plánované stavbě **průmyslové zóny v Zubří**, kde v loňském roce ale nedošlo k žádným dalším procesním krokům.

Svou práci každoročně prezentujeme na **Ekojarmarku v rámci Ekologických dnů Olomouc**. V roce 2012 jsme zde prodávali výrobky s certifikátem fairtrade. Lidé měli možnost navštívit ekoporadnu přímo na ulici. Ve stanu Hnutí DUHA Olomouc byla možnost prohlédnout si výstavu o Šumavě "Mladá divočina" a dále soubor fotek vydaných k 20 letům působení organizace v Olomouci. Tématu šumavské divočiny bylo také věnováno únorové promítání filmu Silva Gabreta a Za tajemstvím šumavských lesů.

Proběhl pátý ročník celostátního **Týdne opravdových plen v ČR**. Olomoucké maminky se v naší ekoporadně mohly seznámit s moderními látkovými plenami, které jsou šetrné k životnímu prostředí, zdraví dítěte i rodinnému rozpočtu.

Osvětou a prodejem výrobků a potravin fairtrade podporujeme výrobce a pěstitele v rozvojových zemích, kteří dostali za svou práci spravedlivě zapláceno. Po celý rok je možné vybrané zboží se značkou Fair Trade zakoupit v naší ekoporadně.

FINANČNÍ ZPRÁVA K 31. 12. 2012

Náklady (v tis. Kč)

1. Spotřebované nákupy celkem	267
Materiál	143
Energie	16
Zboží k prodeji	108
2. Služby celkem	1118
Cestovné	190
Ostatní	928
3. Osobní náklady celkem	1498
Mzdy	1177
Zákonné pojištění	321
4. Daně a poplatky	3
5. Ostatní náklady	113
NÁKLADY CELKEM	2999

Výnosy (v tis. Kč)

1. Tržby za zboží a služby celkem	602
Služby	470
Zboží	132
4. Ostatní výnosy celkem	1690
6. Přijaté příspěvky celkem	2382
Příspěvky (dary)	2370
Členské příspěvky	12
VÝNOSY CELKEM	4674

PODĚKOVÁNÍ

Práci Hnutí DUHA Olomouc v roce 2012 podpořili:

Státní fond životního prostředí

Nadace Partnerství (Program švýcarsko-české spolupráce)

Nadace VIA

International Visegrad Fund

Národní agentura pro evropské vzdělávací programy

EOCA

Markéta Záleská

Příspěvky individuálních dárců

Za spolupráci děkujeme také následujícím organizacím (abecedně řazeným):

Agentuře ochrany přírody a krajiny, ČSOP Valašské Meziříčí, Katedře ekologie a životního prostředí PŘF UP v Olomouci, Magistrátu města Olomouce, Nadačnímu fondu OKNO Olomouc, Občanskému sdružení Za krásnou Olomouc, o. s. Beskydčan, obcím Dolní Lomná, Slovak Wildlife Society, Sluňákovu – Centru ekologických aktivit města Olomouce, Správě CHKO Beskydy a Bílé Karpaty, Síti ekologických poraden STEP, Střední zemědělské škole Český Těšín, Unii pro řeku Moravu, Vlastivědnému muzeu Olomouc a všem členům, příznivcům a dobrovolníkům.

Za bioklub děkujeme za pravidelné dodávky biomléka a mléčných výrobků Ing. Daliboru Vackovi z Opatovic u Hranic.

A › Dolní náměstí 38, 772 00 Olomouc

T › 585 228 584

F › 585 228 584

E › olomouc@hnutiduha.cz

www.hnutiduha.cz/olomouc

www.ekologickelisty.cz

www.selmy.cz

Vydalo Hnutí DUHA Olomouc, červen 2013.